

■ УДК 122 / 129:82 — 145 УЇТМЕН

М. В. Дяченко, доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри філософії та політології, Харківська державна академія культури, м. Харків

УОЛТ УЇТМЕН: ФІЛОСОФСЬКО-ПОЕТИЧНІ ЕТЮДИ ОПТИМІЗМУ (СТАТТЯ ДРУГА)¹

Розглядається творчість видатного американського поета Уолта Уїтмена, зазначається, що у визначенні специфіки його поетичної творчості, акцентуванні її філософічності необхідно виділити передусім домінуючу ознаку — мажорність інтонацій, світлий життєстверджуючий оптимізм сприйняття світу і його феноменів. Уїтменівське світорозуміння — це синтез ідей стоїцизму, епікуреїзму і лейбніціанських суджень про прогрес людства, хоча сам поет не посилається безпосередньо на ці філософські концепції. Наголошується на намаганні У. Уїтмена уникнути песимістичності щодо розуміння сутності людського життя.

Ключові слова: Бог, природа, людина, культура, життя і смерть, сенс буття, душа, радість, оптимізм.

Н. В. Дяченко, доктор философских наук, профессор, заведующий кафедрой философии и политологии, Харьковская государственная академия культуры, г. Харьков

УОЛТ УИТМЕН: ФИЛОСОФСКО-ПОЭТИЧЕСКИЕ ЭТЮДЫ ОПТИМИЗМА (СТАТЬЯ ВТОРАЯ)

Рассматривается творчество выдающегося американского поэта Уолта Уитмена, отмечается, что в определении специфики его поэтического творчества, акцентировании ее философичности необходимо выделить, прежде всего, доминирующие черты — мажорность интонаций, светлый жизнеутверждающий оптимизм восприятия мира и его феноменов. Уитменовское миропонимание — синтез идей стоицизма, эпикуреизма и лейбницианских суждений о прогрессе человечества, хотя поэт не ссылается непосредственно на эти философские концепции. Акцентируется внимание на стремлении У. Уитмена избежать пессимистичности в отношении понимания сущности человеческой жизни.

Ключевые слова: Бог, природа, человек, культура, жизнь и смерть, смысл бытия, душа, радость, оптимизм.

¹ Перша стаття опублікована в науковому збірнику «Культура України». Вип. 47. — Харків : ХДАК, 2014. — С. 23–31.

M. V. Diachenko, Doctor of Philosophical Sciences, Professor, Head of the Department of Philosophy and Political Sciences, Kharkiv State Academy of Culture, Kharkiv

WALT WHITMAN: PHILOSOPHICAL AND POETIC ESSAY OF OPTIMISM

The paper deals with the poetry of an outstanding American poet Walt Whitman. The author examines the specific character of his works, their philosophical nature. Special attention is paid to the most characteristic features of Whitman's poems, namely cheerful character of his intonations, bright, life-affirming optimism of world perception and its phenomena. Whitman's world view is a synthesis of the ideas of Stoicism, Epicureanism and Leibnizian judgments about human progress, although the poet does not refer directly to these philosophical concepts. The author shows Walt Whitman's intention to avoid pessimism in his perception of the essence of human life.

Key words: God, nature, human being, culture, life and death, meaning of life, soul, joy, optimism.

Слава бездонной вселенной
За жизнь и радость, за любопытные
вещи и знания...

Уолт Уитмен

У визначенні специфіки поетичної творчості Уолта Уїтмена, акцентуванні її філософічності необхідно виділити передусім домінуючу ознаку — мажорність інтонацій, світлий життєстверджуючий оптимізм сприйняття світу і його феноменів. Аргентинський письменник, класик світової літератури ХХ ст. Х. Л. Борхес дуже влучно і виважено оцінював специфіку творчості У. Уїтмена: «Уїтмен — символ титанічного дару бути щасливим» [1, с. 506].

На наш погляд, уїтменівське світорозуміння — це синтез ідей стоїцизму, епікуреїзму і лейбніціанських суджень про прогрес людства, хоча сам поет і не посилається безпосередньо на ці філософські концепції. У контексті філософії стоїцизму сприймаються, наприклад, такі рядки:

Я не доступен тревогам, я стою в Природе непринужденно,
Я хозяин всего, я уверен в себе, я среди животных и растений...
Где бы ни шла моя жизнь, — о, будь бы мне всегда в равновесии, готовым ко всяким случайностям,
Чтобы встретить лицом к лицу ночь, ураганы, голод, насмешки,
удары, несчастья,
Как встречают их деревья и животные.

[2, с. 41].

Поет розуміє, що людина вразлива фізично і духовно, природа сильніша за неї і підпорядковує її життя дії своїх невідворотних

законів. Але людина і сильна тим, що усвідомлює свої власні слабкості в ставленні до об'єктивних обставин, спричинених природою, і в цьому сенсі вона визначає свободу вибору ймовірних шляхів свого розвитку, формування стратегії власного життя. Жити природою, бути в злагоді з природою, діяти згідно з її законами — складний, але єдино правильний шлях життєтворчості. Саме в такому сенсі звучать його поетичні рядки:

Я принимаю природу такую, какова она есть, я позволяю ей
во всякое время, всегда

Говорить невозбранно с первобытною силой.

[2, с. 46].

Мужньо сприймати життя таким, яким воно є, розсудливо ставитися до всього, що трапляється, з позиції «за» і «проти» — ось спосіб думки, гідний людини. У. Уїтмен проголошує:

Что такое человек? и что я? и что вы?

Все, что я называю моим, вы замените своим,

Иначе незачем вам и слушать меня...

Во всех людях я вижу себя, ни один из них не больше меня

и не меньше даже за ячменное зерно,

И добрые и злые слова, которые я говорю о себе, я говорю и о них.

Я знаю, я прочен и крепок,

Все предметы вселенной, сливаясь воедино, стекаются

отовсюду ко мне,

Вот они письма ко мне, и я должен проникнуть в их смысл.

[2, с. 63].

Поет не уникає і однієї з «вічних» філософських проблем — теми добра і зла. Адже зло — така сама реальність у житті людини, як і добро, і його слід сприймати як воістину всесвітній феномен.

Зло меня движет вперед, и уничтожение зла меня движет вперед, я стою равнодушный,

Поступь моя не такая, как у того, кто находит изъяны или отвергает хоть что-нибудь в мире,

Я поливаю корни всего, что взросло...

[2, с. 65-66].

Долання зла, боротьба з ним, утвердження добра, віра в пріоритет останнього — ось істинно людська справа.

Спрямованість людської діяльності на загальнолюдські цінності, наближення до ідеалів, переборення зла і тьми заради ствердження добра і світла — такі основні складові філософії уїтменівського оптимізму.

Увидеть зарю!

Маленький проблеск света заставляет уявнуть огромные
и прозрачные тени...
[2, с. 69].

Світ дивовижний і очевидно назавжди залишиться загадкою для людини. Викликають подив тіло і дух людини, але не тільки вони. Те, що здається нікчемним на перший погляд, насправді є незвичайним (наприклад, звичайний дотик руки Іншого). Але й у природі немає нічого такого, щоби не було дивним, а тим паче, нікчемним.

Я верю, что листик травы не меньше поденщины звезд,
И что не хуже их муравей, и песчинка, и яйцо королька,
И что древесная жаба — шедевр, выше которого нет,
И что ежевика достойна быть украшением небесных гостиных,
И что малейший сустав моих пальцев посрамляет всякую машину,

И что корова, понуро жующая жвачку, превосходит любую статую,

И что мышь — это чудо, которое может одно сразить
секстильоны неверных.
[2, с. 73].

На думку У. Уйтмена, усі речі рівні між собою: ні одна з них не більше і не менше значима. Те, що перебуває на своєму місці й у свій час, таке, як і все інше. І ще одне зауваження філософствуючого поета:

Вьюнок за моим окном больше радует меня, чем метафизика книг.

[2, с. 69].

Або така думка: «Стручок гороха превосходит всю мудрость веков»...

[2, с. 99].

Усі ці поетично-філософські роздуми наводять поета на думку про Бога. Офіційно У. Уйтмен не позиціював себе прибічником певної релігійної конфесії. Прислухаємося до його думок:

Я не отвергю вас, священники всех времен и народов,

Величайшая вера — моя, и самая малая — моя,

Я вмещаю древнюю религию, и новую, и те, что между древней
и новой,

Я верю, что я снова приду на землю через пять тысяч лет,

Я ожидаю ответа оракулов, я чту богов, я кланяюсь солнцу,

Я делаю себе фетиша из первого камня или пня, я шаманствую
палками в волшебном кругу амулета,

Я помогаю ламе или брамину, когда тот поправляет
 светильник перед кумиром...
 Я принимаю евангелие, принимаю того, кто был распят,
 я наверное знаю, что он божество,
 Я стою всю мессу на коленях, я пуританин, я встаю для молитвы
 или недвижно сижу на церковной скамье...

[2, с. 91].

У. Уїтмен — людина, безумовно, віруюча в Бога, йому не до душі позиція похмурих скептиків, злих безбожників, які постійно перебувають у стані сумніву, зневір'я, розпачу і муки. Водночас він намагається уникнути упередженості щодо вибору певної релігії, яку міг би сповідувати. У. Уїтмен — міжконфесіонал — толерантно ставиться до всіх тих релігій, які допомагають людині стабілізувати своє духовне життя, знаходити душевний спокій, розуміючи, що всі вони спрямовані на пошуки першооснови буття. Очевидно, для нього Бог — це Бог природознавців (Декарта, Лапласа, Ньютона, Ентштейна та ін.), тобто — Першодвигун, Креатор, Космічний Розум, словом, певна незбагненна для людського розуму творча сила (енергія), що притаманна всьому існуючому.

В каждой вещи я вижу бога, но совсем не понимаю его...

В сутках такого нет часа, в каждом часе такой нет секунды,
 когда бы не видел я бога,
 На лицах мужчин и женщин я вижу бога, и в зеркале у меня
 на лице,
 Я нахожу письма от бога на улице, и в каждом есть его подпись,
 Но пусть они останутся, где они были, ибо я знаю, что,
 куда ни пойду,
 Мне будут доставлять аккуратно такие же во веки веков.
 [2, с. 99].

У цих поетичних роздумах У. Уїтмена простежуються елементи натуралістичного пантеїзму, подібного до світогляду Д. Бруно і Б. Спінози. Для поета Бог, як і світ загалом, — синонім чуда.

Ну кто же теперь верит в чудеса?

А я вот во всем вижу чудо...

[2, с. 191]

Сприймати світ як чудо, як феномен, що викликає подив, — найвище мистецтво поета і мислителя. Саме здатність дивуватися, згідно з Арістотелем, і спонукає людину вдаватися до філософії. Які ще потрібні чудеса, якщо Бог, природа, людина є незбагненими до кінця феноменами?

Для меня каждый час дня и ночи есть чудо,

Каждый кубический дюйм пространства — чудо,

Каждый квадратный ярд земной поверхности — чудо,
 Каждый фунт в ее глубину полон чудес.
 Для меня море открывает все новые чудеса:
 Рыбы — скалы — движение волн — корабли — их команды, —
 Каких еще вам надо чудес!

[2, с. 191].

Утім найбільшим чудом для У. Уїтмена все ж є не Бог, а людина. Він іноді обожнює її, підносить до рівня Бога. Невипадково Х. Л. Борхес зауважував, що персонаж поезії У. Уїтмена — це «напівбожественний герой», котрий прагне безкорисності, самозабуття і щастя [2, с. 506]. Крізь усі його вірші рефреном проходить одне і те саме запитання: яке покликання людини, в чому полягає глибинний сенс її життя? На наш погляд, У. Уїтмен дійшов висновку: сприйми це життя як найцінніший подарунок і радуйся йому. «Живи радісно!» — кредо його філософської поетики, яке збігається з настановами християнського мислителя — апостола Павла, котрий у «Посланні до римлян» закликав: «Любіть, благословляйте, радійте; перемагайте зло добром».

У «Дхаммападі», що пов'язують з ученням Будди, йдеться:

Одна песня, зажигающая радостью,

Лучше тысячи бесполезных песен.

Радість як форма ставлення людини до світу і самої себе, свого ближнього є свідченням загального світоглядного оптимізму поета. Ця його позиція дещо подібна до філософської естетики дзен: лови прекрасні миттєвості життя, радій від того, що живеш. Сприймати життя як радість — найвища мудрість, глибинний прояв сердечних відчуттів людини. Цій ментальній настанові присвячено багато віршів У. Уїтмена, але найповніше вона розгорнута в поемі «Пісня радощів». У ній поет передає свій радісний настрій щодо самого факту існування людини й оточуючого світу. «Я є! Я живу! Я мислю і відчуваю! Я люблю і радісно сприймаю все існуюче!» — саме таке світосприйняття найхарактерніше для поезії У. Уїтмена. Ось, наприклад, деякі віршовані рядки з цієї поеми:

О радость моей души — для нее нет преград — она быстрее молнии!..

О материнские радости!

Бессонные ночи, терпенье, забота, любовь, тревога,

вся жизнь — для ребенка.

А знаешь ли ты чудесную радость юности?

Радости дружбы, доброго слова, веселой улыбки?

Радость лучезарного дня, быстроногие радости игр?

Радость красивой музыки, праздничной залы и танцев?

Радость обильной еды, вина и шумной пирушки?
 О, радость крепнуть, мужать, набираться сил!
 Радость нежности и умиротворения, радость согласия и гар-
 монии!
 О мужественная старость! Радостный дар!
 Мои дети и внуки, седины и борода,
 Осанистость, спокойствие, величавость — итог долгой жизни.
 А ты, душа!
 Знакома ли тебе радость познания?
 Быть, пока жив, не рабом — победителем жизни,
 Быть властелином ее;
 Ни брюзжания, ни скуки, ни придирок, ни жалоб.

[2, с. 136-140].

Поет закликає перебороти бар'єр сприйняття людського життя суто як страждання (від першого крику до останнього подиху людини, про що говорили А. Шопенгауер, а ще раніше — буддисти). Насправді, життя людини — не страждання (точніше, не тільки і не стільки страждання), а радість буття у світі. Уїтмен намагається уникнути песимістичності щодо розуміння сутності людського життя: адже тебе могло і не бути, але ти є, ти існуєш, існують й інші люди, без яких твоє життя неможливе. У поемі він наголошує, що життя — це радість людини в усіх її проявах: машиніста, котрий керує локомотивом; любителя природи, безтурботно гуляючого полями і пагорбами; вершника і вершниці під час кінної прогулянки; вогнеборця; борця-атлета, який перемагає суперника; робітника (праця в шахтах, виплавка металу, риболовля, вирощування садів, обробка полів, збір урожаю тощо). Радісними є всі етапи життя — дитинство, юність, зрілість, старість, усі види людської діяльності — гра, музика, танці, вживання їжі, вина та ін. Але, згідно з У. Уїтменом, найвищі людські радощі — це радощі духу — пізнання, любові, дружби, спілкування.

Радісне світосприйняття, оптимізм як світоглядна форма рефлексії дійсності для У. Уїтмена зовсім не означає абстрагування від страждань і негараздів, якими переповнене людське життя. Поет живе в ХІХ ст., в американському суспільстві, якому притаманні корисливість і чистоган, соціальна несправедливість, існує рабство, зневажаються права людини, національних меншин. Ці реалії тогочасного життя майстерно відображені в уїтменівських поезії і прозі. Він пише про цинічність суддів, продажність членів конгресу, губернаторів, мерів, попів, про те, що з кожним роком втрачаються популярність і авторитет чиновників, амвонів і шкіл,

та і повсякденне середовище, в якому доводиться жити поету, здавалось би, не сприяє радісному оптимізмові. Про «прозу» життя він писав:

Бедность, страх, горечь уступок —
 Враги, меня одолевшие в упорной борьбе,
 (А что моя жизнь, и жизнь всякого человека,
 как не борьба с врагом, постоянная, извечная?)
 Вы, унижения, гасящие страсть и порывы,
 Жгучая боль разочарования в друге (это самая тяжелая рана
 из всех!),

Тягостное косноязычие, мелкие сплетни,
 Праздные разговоры за столом (и мой язык, самый праздный
 из всех!),

Невыполненные решения, мучительный гнев, подавленные зевки!

Рано вам торжествовать, еще проявится мое истинное «Я»,
 Оно еще преодолет и подчинит себе все,
 Оно еще пойдет в решающую, победоносную атаку.

[2, с. 204].

Поет занепокоєний долею «звичайної» людини. Ось, наприклад, життя однієї з них — візника:

Был он хороший парень, несдержанный на язык и горячий,
 готовый для друга на все,
 Недурен был собой, приударял, картежничал, выпивал,
 любил плотно покушать,
 Знавал лучшие дни, сильно сдал напоследок, долго болел,
 жил поддержкой друзей,
 Умер на сорок втором году жизни — и вот его схоронили.

[2, с. 195].

Життя прожите, відбувається традиційна обрядова дія — поховання. Її деталі чітко зафіксував поет:

Мерно трусят на кладбище старые кони,
 как положено, бьет похоронный колокол,
 Миновали ворота, свежее открыта могила, живые слезают,
 с катафалка снимают покров,
 Гроб пронесли, опустили в могилу, кнут положили
 на крышку и яму закидали землей,
 Обровняли холмик лопатой — молчанье,
 Только минута — ни движенья, ни слова — все кончено,
 Схоронили как подобает — что же еще?

[2, с. 195].

Людина померла і «там» їй байдуже. Але життя триває, смерть одного не порушує інстинкту життя, притаманного людині й усьому живому. Смерть, хоча і засмучує живих, але сприймається як необхідне явище в природі. Поет звертається до неї зі словами: «Темная мать! Ты всегда скользишь неподалеку тихими и мягкими шагами...» [2, с. 178], осмислюючи її в контексті притаманного йому світоглядного оптимізму. Хоча ця думка і є дещо блюзнірською, але, згідно з поетом, смерть, якщо сприймати її як момент життєвого процесу, — теж радість.

Ведь не одни радости жизни я прославляю, — но и радость смерти!

Благостное прикосновение — боль прошла, забытьё,
Пусть сожгут мой смрадный труп, или развеют, или схоронят,
Сущность моя будет при мне, в иных сферах,
И что мне до пустой оболочки, вернувшейся для очищения,
для новых трудов в вечном хозяйстве Земли.
[2, с. 141].

Якщо смерть невідворотна, то її необхідно «вписати» в «канву» життя, сприйняти розумом і серцем як цілком закономірне явище, підготувати душу й тіло до зустрічі з нею. У. Уїтмен говорить про своєрідну терапію, спрямовану на полегшене сприйняття смерті. Так, у вірші «Тому, хто помре» він висловлює співчуття ближньому — смертельно хворій людині. Його думки — сувора правда, водночас, вони гуманні і допомагають хворому долати страх перед смертю, піти з життя благосно, умиротворено.

Из всех людей я выделяю тебя, ибо я принес тебе весть:
Ты скоро умрешь — пусть другие говорят, что хотят,
я не могу лицемерить,
Я прям и безжалостен, но я люблю тебя, — тебе спасенья нет.
Нежно кладу на тебя мою правую руку, и ты ощущаешь ее,
Я не говорю ничего, я молча приникаю к тебе головою,
Я тихо сижу с тобой рядом, я верен тебе,
Я больше для тебя, чем сиделка, больше, чем отец или близкий,
Я отрешаю тебя от всего, оставляю лишь твою душу и тело,
ты бессмертен, ты сбросишь оковы...
Ты забыл, что ты болен, и я забыл, что ты болен,
Ты не замечаешь лекарств, тебя не волнуют рыдания друзей —
ты знаешь, что я с тобой,
Я отстранил от тебя всех окружающих — не о чем им сокрушаться,
Не сокрушаться о тебе я пришел, а поздравить тебя.

[2, с. 198].

Виникає запитання: з чим поет поздоровляє вмираючу людину — з фіналом життя, закінченням страждань, відсутністю проблем? Імовірноше, логіка думок У. Уїтмена така: смерть переводить життя людини в інший вимір, відбувається її трансформація — посмертне існування духу (душі поза тілесною оболонкою). Завершується життя земне, але триває життя позаземне, існування людини безсмертне.

Незважаючи на непереборну вульгарність життя, цинізм і продажність сильних світу цього, є в житті і дорогоцінні досягнення людського духу, які У. Уїтмен називає «пам'ятками культури на шляхах часу», уподібнюючи їх до маяків, що освітлюють наші ночі: єгиптяни, які накреслюють ієрогліфи; індуси, що творять гімни, заповіді і нескінченний епос; єврейський пророк з його духовними осяяннями; Христос, понуривший голову і роздумуючий про мир і любов, подібний до голуба; грек, створюючий безсмертні образи фізичної і естетичної гармонії; римлянин, володіючий сатирою, мечем і законом. Данте, Анджело, Шекспір і далі — аж до германців Канта і Гегеля, котрі за часом, хоча і ближчі до нас, але подібні безпристрасним єгипетським богам, що подолали силу-силенну століть. Ці й інші — «могутні і світлодайні гіганти духу» — звеличують людину, додають оптимізму, орієнтують на радісне сприйняття життя, що торжествує в боротьбі зі смертю.

На вісімдесят третьому градусі північної широти, коли до полюсу залишалася «дістати рукою», дослідник Грілі якось почув спів полярної вівсянки, що веселими радісними звуками наповнювала холодний, льодяний, нежиттєвий простір. Цей факт надзвичайно схвилював У. Уїтмена, він став немовби символом перемоги життя над смертю. Старіючий і вже хворий поет сприйняв його як підтвердження своїй світоглядній концепції оптимістичного, радісного сприйняття життя.

Твою звонкогорлуу песнь среди арктической белой пустыни

Я приму как урок, одинокая птица, — ведь и мне, словно гостя встречать

пронзительный ветер,

Подступивший трескучий мороз — замирающий пульс,

цепенеющий разум,

Этот плен ледяной, мою старость (о стужа, суровая стужа!),

Этот снег в волосах, ослабевшие руки, озябшие ноги.

Я беру твою бодрую веру, о птица, я буду ей верен;

Петь мне не только лето и юг, не только юный восторг

и теплые волны прибоя —

Недвижный, затертый во льдах, как корабль, я грозной гряде
облаков, принесенной годами,
С радостью в сердце песню спою.

[2, с. 215].

В одному зі своїх останніх віршів У. Уїтмен, згадуючи життєвий шлях, дякує всім, з ким довелося зустрітися на ньому:

Стариковское спасибо, — пока я не умер,
За здоровье, за полуденное солнце, за этот неосязаемый воздух,
За жизнь, просто за жизнь.

[2, с. 216].

Отже, зазначимо: по-перше, основоположною ідеєю поетичної творчості У. Уїтмена є антропологізм. Саме в роздумах про людину, визначенні її місця і ролі в системі природи й соціуму найбільшою мірою розкривається його поетичний дар. Діапазон філософсько-поетичних узагальнень вражаючий: від нагальних життєвих проблем пересічної («маленької») людини до величних ідей і гімнів людині як планетарній, космічній істоті; по-друге, його можна назвати «світлим» поетом: уранішня і вечірня зорі, сонце в своєму апогеї, сяяння місяця і зірок, нарешті, найголовніше, — світло і тепло людської душі, — є основними предметами поетичної рефлексії поета; по-третє, йому притаманне оптимістичне сприйняття природи, соціуму, людини в усіх її виявах, зокрема життя і смерті. Навряд чи можна порівняти іншого поета світового значення з У. Уїтменом за цими вимірами. Поет і мислитель — співець радості людського буття — своєю творчістю і сьогодні надає всім нам духовної підтримки палким і вражаюче щиросердечним оптимізмом.

Творчість У. Уїтмена є багатовимірною і невичерпною за своїм змістовним потенціалом. Сподіваємося, що подальші дослідження мають бути комплексними, зокрема в контексті філософсько-поетичної антропології, яку так виразно репрезентував цей видатний американський поет і мислитель.

Список використаних джерел

1. Борхес Х. Л. Стихотворения. Новеллы. Эссе : сб. : пер. с испан. / Х. Л. Борхес. — М. : НФ «Пушкинская библиотека», ООО «Издательство АСТ», 2003. — 618 с.
2. Уитмен У. Избранное / Уолт Уитмен. — М. : Гослитиздат, 1954. — 306 с.

References

1. Borjes Kh. L. Stikhotvoreniia. Novelly. Esse : sb. : per. s ispan. / Kh. L. Borjes. — M. : NF «Pushkinskaia biblioteka», ООО «Izdatelstvo AST», 2003. — 618 s.

2. Whitman U. Izbrannoe / Walt Whitman. — М. : Hoslitzdat, 1954. — 306 s.

■ UDC 122 / 129:82 — 145 WHITMAN

Diachenko M. V., Doctor of Philosophical Sciences, Professor, Head of the Department of Philosophy and Political Sciences, Kharkiv State Academy of Culture, Kharkiv

WALT WHITMAN: PHILOSOPHICAL AND POETIC ESSAY OF OPTIMISM

The aim of this paper is to examine the philosophical motives in Walt Whitman' poetic works in the context of his worldview optimism.

Research methodology. Methodological approaches used in this paper are as follows: historical, socio-cultural and axiological ones. A descriptive method has been used as an additional one to examine the specific character of Walt Whitman's poetry.

Results. It is proved that Whitman's world outlook is rather philosophical, its characteristic feature is the major, bright, life-affirming optimism of world perception and its phenomena. The real deeds of a human are to overcome evil, fight it, assert goodness and believe in its priority. Whitman's poetic and philosophical thoughts of God are considered, it is noted that he is tolerant of all religions which help balance a person's spiritual life, find peace of mind. The highest art of the poet and thinker is to perceive the world as a miracle and amazing phenomenon. Happy worldview and optimism as a form of ideological reflection does not mean abstraction of suffering and misery of human life. Social conflict in American society of the 19th century, the poet's everyday environment and the fact of human mortality did not contribute to his joyful optimism. However, Walt Whitman, in spite of these objective circumstances, remained faithful to his optimistic vision of the world to the end of life.

Novelty. The author has made a conclusion that anthropologism is the main idea of poetry. Its characteristic feature is philosophical and poetic awareness of the place and role of a human in the world perceiving him as an ordinary person to planetary, cosmic subject.

Practical significance. The study of philosophical and poetic motives in the Walt Whitman' poetry, conclusions and generalizations made in this paper promote enrichment and further development of philosophy of culture, philosophical anthropology, theory and history of culture.

Key words: God, nature, human being, culture, life and death, meaning of life, soul, joy, optimism.

Надійшла до редколегії 16.02.2015 р.